

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринка 18, 4. пош. Конт. почт. ш. 25.728. Адреса телег. „Діло-Львів“. Число телефону 345. Рукописи редакція не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині? місячно 5— К. тримісячно 15— „ піврічно 28— „ річно 56— „ у Львові (без доставки): місячно 4— К. тримісячно 12— „ піврічно 22— „ річно 44— „ в Шанхаї: місячно 25— К. річно 14— „ За зміну адреси платити се 50 с.</p>	<p>Ціна підписки: Річна вартість од. примірника з доставкою поштою 50 с. в Україні та в Європі 75 с. в Америці 100 с. в Азії та в Африці 125 с. в Китаї та в Японії 150 с. в інших країнах 200 с. Крім того за доставку поштою в Україні та в Європі 10 с. в Америці 15 с. в Азії та в Африці 20 с. в Китаї та в Японії 25 с. в інших країнах 30 с. Сила української мови у Львові 10 с. на території 20 с.</p>
---	--	--

Видав. Видавничої Спільної „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Пашко.

Польська тривога за поділ Галичини.

Приготування до перебудови Австрії. — Розв'язка південно-славянського і польського питань. — Поляки проти поділу Галичини. — Українське становище. — У. П. Р. про своє відношення до правительств.

Львів, 10 червня 1918.

Теперішні переговори правительств з парламентарними партіями мають на цілі щось більше, як забезпечення найближчої парламентарної сесії. Національні спори що беззастанно потрясають основи держави в добу сучасної війни, вимагають остаточної розв'язки національного питання в Австрії. Правительство — оскільки судити по дотеперішнім його мірам — бажало би вже тепер покласти основи під перебудову держави.

Са перебудова почала ся міністерським розпорядком про поділ Чехії на округи. Тепер приходить черга на південно-славянське, українське і польське питання. Для південних Славян має правительство приготувану вже „реформу“. Дальшім мала би бути злучена з Хорватією в одно, щоб збільшити область „кравів святої угорської корони“, Босна і Герцеговина тепер припала би або самій Угорщині, як окрема провінція, або тій правно-державній одиниці, яка називається краями корони св. Стефана. Того домагаються угорські політики за своєю згоду на австро-польську розв'язку.

А Польща? Польща мала би увійти в правно-державний зв'язок з Австрією так, щоб супроти угорської держави Австрія і Польща виступали як одна одиниця. Се одна можливість, про яку багато говорять і пишуть Поляки. Друга форма розв'язки польської справи, се утворення свого рода condominium австрійсько-польського у польським державним новотворі, пов'язаним з Австро-Угорщиною і Німеччиною торговельною і військовою конвенцією. Такий державний новотвор мав би і свою армію, якої генеральний штаб оставав би в німецьких руках.

Та тим можливістю Поляки присвечують меншу увагу, як питанню: що стане ся з Галичиною. Тривожить їх думка, що берестейський договір міг би бути додержаний в цілій своїй повноті, а се-ж, як відомо, було би діло у високій мірі неморальне і довело-би до — трудно сказати, котрого з яду — поділу Польщі. І тому передумовою своєї примирливості супроти правительства вважають Поляки зачевнене, що до поділу Галичини не прийде. Тільки одно слово д-ра Зайдлера: „ні“, одно се чародійне, шире слово заспокоїло-би Поляків. Так оцінює воложене краківський „Czas“. „Тій дивній і тем-

ний вісті (про поділ Галичини) і тій українській беззастанній чуждистості“ треба би — мовляв — покласти раз уже край. Щоб так стало ся, се повинні на бажаня Поляків введнати у правительство німецькі парламентарні партії, що піднімають се посередництво в українсько-польських переговорах.

Такої самої заспокоюючої заяви, як „Czas“, домагає ся парламентарна комісія польського кола, яка дня 9. с. м. сиділа в Краківі.

Для Українців в цій справі нема предмету переговорів, а Поляки не можуть стати ніяким контрагентом. Справа, котрій так багато уваги і жури присвечують Поляки, для нас являється ся справою порішеною. Виконаня того рішення лежить в руках третьої сторони, а ніяким чином в руках „польської держави“, а вже найменше в руках галицьких Поляків. Тут для українсько-польських переговорів нема ніякої основи.

Переговори, які наміряє вести д-р Зайдлер з Українською Парламентарною Репрезентацією, доторкати-муть інших справ, в першій мірі їх політичних і господарських домагаєнь, які втворило сучасне положення в краю. Потверджує се комунікат правдлі У. П. Р. про суботню її конференцію з д-ром Зайдлером. В тім комунікаті пишеть ся: „Президент міністрів просив відпоручників, щоби подали йому до відома, яке становище займають Українці в справі скликання Палати послів. Заступники Українців заявили, що вони в огляду на теперішнє, непрояснене політичне положення, особливаж з огляду на відносини, які тепер панують у Східній Галичині, не є в силі дати ваній обов'язуючої їх заяви. Се безумовно конечним, щоби вийшов ся весь клуб, нарядив ся про те і рішив, яке становище мають зайняти Українці в парламенті. В сій цілі скликаню клуб на день 14. червня і тоді президент У. П. Р. подасть правительству до відома ухвалені рішення“.

Отже предметом нарад, які весть-ме У. П. Р. в найближшу п'ятницю, буде політичне положення в краю і справи, які з тим положенням остають в зв'язку. Таж саме буде предметом переговорів президент У. П. Р. з правительством. Про справу поділу Галичини, докладніше: про те, чи вона має бути поділена чи ні, всякі переговори зайві і безпредметові. Вони вже давно покінчені договором, що обов'язує по нинішній день.

Що говорив мащадок гетьмана П. Скоропадський?

Політичний документ з 1913 р.

Львів, 10. червня 1918.

З круга наших читачів звертають нашу увагу на статю С. Черкасенка в VI. кн. „Літ.-Наук. Вістника“ з 1913 п. н. „З нашого життя“, в якій аферозована тодішня дебата про українство в російській Державній Думі.

Подані там промови послів Шингарьова, Олекандрава, Мілюкова, Керенського і Петровського, які виступали в обороні українства.

Далі на стор. 547 дослівно читаємо:

„Оборонцям Українців відповідав підолески думської чорної зграї мащадок гетьмана, посол-октябрист П. Скоропадський. Він заперечив, що весь „малоруський“ народ почуває й визнає себе за Росіян і йому (народови) ніколи й на думку не спадало вважати себе за инород-

ців. „Малороси, Білороси і Великороси — говорив воловитий „малоросць“ — складають триєдиний російський народ. Малороси йти-муть в одно з Великоросами й Білоросами назвстоїч небезпекам, коли доведеть ся завнати їх“. Далі він нагадав, що і в Думі за голову обрано мащадка запорізьких козаків — Родзянка, що відокремлена од Росії ждала невеличка купка інтелгенції, яка втратила національне почуття, а сам народ ніякої автономії не вимагає, бо йому потрібна одна могутня Росія“.

З круга наших читачів питають нас, чи посол-октябрист П. Скоропадський — теперішній „Гетьман всієї України“.

Не маючи сенсу членів Думи, не можемо дати на се питання відповіді. Сподіваємо ся, що відповідь повинна прийти з Києва як з урядових гетьманських, так і з українських кругів.

Зелений Клинь.

Українські колонії на Далєнім Сході. Київ, в червні 1918.

В Києві перебуває тезер делегація „Манджурської Окружної Ради“ під провозом голови Петра Твердовського. Делегація була 30. мая в управлюючого міністерством закордонних справ Д. Дарошенка і передала йому отсю записку: „Як почав ся на Україні політичний рух за автономію України, а потім за відділення її від російської держави, на далекому сході згуртовані Українці підготували обяву усього далекосхідного клину цього Приамуршину, Амурсину, Усурійшину, Забайкальшину і Манджурію частиною України. Час обяви настає у цім році. Большевицький уряд з їх совітською владою примусив рішення Українців здійснити як мога швидко. Перше хрещення большевики получили в Манджурії 12. грудня 1917 року, відділа їх вгнали Китаїю.“

25. березня ст. ст. (7. квітня) відбув ся в м. Хабаровському 3 Всеукраїнський з'їзд. По докладу делегатів на з'їзді виявилось, що селянство не може більше терпіти совітського уряду на Далємому Сході, котрий веде вєсь Зелений Клинь до погнєблї: і з'їзд постановив прохати Центральный Український Уряд виватати від Російського Уряду признання вищезазначеної частини Далєкого Сходу частиною України на основі самовизначення народу, маючи на увазі численність Українців на Зеленому (до 80 процентів всього населення).

На підставі цієї постанови була надіслана в Смоленськ, де повинна була зібратись мирна конференція, телеграма, але вона не дійшла. Після большевиків вся влада Манджурії лишилась за федералом Хорватом, який личить себе Українцем і який заявив мені, що він бажє працювати тільки на користь рідної йому України.

В той час, як відбувався 3-ий Всеукраїнський з'їзд, в Пекіні велсь переговори про організацію Сибірського Уряду і про признання цього Уряду бувшими російськими союзниками. З'їзд скінчив ся 31. березня, і як раз в цей час пішла чутка, що Японці в згоді з другими державами хотять окупувати Сибір. Делегати вернулись в ніч з 2. на 3. квітня, а вечером 3. квітня мене покликав до себе генерал Хорват для розглядання по-танов з'їзду. Постанови йому подобались і він їх похвалив. На моє запитання, що скажуть Японці, генерал Хорват сказав, що се їх не торкаєть ся і що з ними можна увійти в згоду.

На підставі постанови Ради у Києві повинен був їхати делегат як можна скорше і не пізніше 4. квітня. Маючи на увазі, що весь політичний рух Далєкого Сходу більш знайомий мені, Рада, висловила бажання, щоб поїхав я. Генерал Хорват просив передати уряду, що як він, так на його думку, й ки. Кудашев (російський посол в Пекіні до большевиків) будуть скільки висвечити силі працюють по вказівкам українського уряду. В Харбїні є отряд війська під командою ген. Пашкова, котрого призначє ген. Хорват. Маючи на увазі неможливість приїзду на Україну, яку утворили большевики, Рада в згоді з ген. Хорватом думала, що як тільки буде відомо, що бажання громадян не дійде до Уряду, згуртувати українські частини і в руці з отрядом, який є в Харбїні, виступити озброєною силою і вигнати большевиків з Зеленого Клиню геть за Байкал. Цю пропозицію дуже підтримував ген. Пашков, алеж це побило було трошки боязко, бо у Владивостокї були отряди союзників, котрі могли в всякий час амшатись в цю справу, тим більш, що від Центр. Уряду у нас не було ніяких звісток на всі наші телеграми і писвні доклади.

На підставі всього вищезгаданого, а також

і в залежності від вирішення цих питань, прохаю від імені Окружної Ради:

1. Вимагати від російського уряду признати Далекі Східний Зелений Клин частиною України.
2. негайно відкликати із Зеленого Клину всі озброєні російські частини і передати всю зброю, яка там є, українській владі.
3. Призначити українського старосту на весь край, рахуючи сюди і Манджурську залізницю.
4. Призначити військового начальника в краю за винятком Манджурії.
5. Призначити начальника Заамурської округи, який там був і раніше (Манджурія).
6. Тимчасово залишити всю владу, яка там була до большевників, до того часу, поки буде розпорядження від українського уряду.
7. Утворити при міністерстві в Києві спеціальний відділ по справам Зеленого Клину.
8. Дозволити гуртувати своє власне військо.
9. В Харбіні, як інтернаціональне місто, призначити консула. Позаяк загальне становище на Далекому Сході, в зв'язку з можливим виступом бунтарних російських союзників, не може терпіти ні однієї хвилини в вирішенні цих питань, прохаю як мага скоріше їх вирішити і дати змогу переслати їх по належності. — Голова Ради Твердовський*.

З нагоди приїзду до Києва делегації від Зеленого Клину, прийняті її Дорошенком і передані нею висше поданої Записки київське „Відродження“ з 30. мая пише:

„Земельний голод на Україні викликав дужий емігрантський рух з надніпрянських губерній у майже всі частини бунтарної російської імперії. Емігрантським рухом керувала „землеустроительна комісія“ в Петрограді, яка віддавала простори незалюдненої землі „ходакам“, що привідили від емігрантської організації на розглядання.

Україні мають природний нахил осідати недалеко моря. Так, Галицькі України сколонізували надморські канадійські штати Альберту і Саскачевак на американській березі Тихого Океану. Так само улюбленим місцем еміграції надніпрянських Українців стало азійське побережжя Тихого Океану т. зв. Зелений Клин. Сюди звертався за останні два десятиліття сльвівський надморський пролетаріат. Дякуючи працьовитості і культурності українського емігранта, його витривалості і здібності пристосуватись до усяких кліматів, Зелений Клин дуже скоро засіяв ся білими малянами хатками і вишневиими садками. Український селянин неначе пересадив свою рідну Пелтавшину і Київщину далеко на чужині, яка, дякуючи його опіці, стала тепер для нього рідною землею, з злиденного пролетаря на рідній землі він тепер став заможним, економічно тяжким елементом, далеко тяжшим, як ті племена і народи, серед яких він осів.

Територія, яку обняла собою українська східно-азійська колонізація, — величезна, далеко більша, як територія української митрополії. Українцями заняті і усурійський край, Амурщина, Приморщина, Забайкальщина і „Полоса отчужденія“ манджурської залізниці. Тут повстали вже досить великі міста, які вже тепер відіграють визначну роллю в східно-азійському торгу. До таких належать Нікольськ-Усурійськ (проти Сахаліну), знаменитий природний порт, на який точать зуби японські імперіялісти, столиця Усурійського краю, Хабаровськ і Благовіщенськ на Амурщині, Владивосток в Приморщині, Чита на Забайкальщині і Харбін на „Полосі отчужденія“.

Великий цей край відзначається незвичайними природними багатствами, досі ще не використаними.

Тільки Англіїці за згодою ще старого царського правительства використовують невичерпане рибне багатство на тихоокеанському побережжю і побудували в Нікольському величезні холодильні. В лоні землі, оселбиво в „Полосі отчужденія“ стрічаються поклади камяного вугля (антрациту), в Усурійщині — соляні гори, над Леною — золото.

Українців живе в тім мало ще залюдненім краю по верх 1,500,000 і творять вони 80 відсотків цілої людности краю.

На національній меншості складаються Китайці, Бурати, Гиляки, Айни і Москвини.

Українці „Зеленого Клину“ не страдили зв'язку з рідною Україною. На всі прояви політичного життя на Україні вони відкликають ся. Вони організували так само як на Україні свої військові національні частини, на чолі яких станув генерал Хорват, що прогнав з краю большевників; організували найвищий законодавчий орган: Манджурську Окружну Раду, що видає свій офіційний „Вістник“, мають свою пресу, наважжують своє шкільництво, одно слово, український рух на „Зеленому Клині“ пустих глибоке коріння в масах.

Про вагу східно-азійського питання для України говорити багато не приходить ся. Помінивши вже економічні вигоди, які зв'язані в приходах „Зеленого Клину“ до Української Держави, обов'язком нашого уряду є взяти під опіку цей дужий і енергійний український люд, який хоч за десятки тисяч верст відірвався від рідного пня з приводу того, що рідна земля була для його не матір'ю, а мачузою, всеж таки не позбавив ся зв'язку з Надніпрянщиною і радується її втіхам і боліє її болями.

Тому то наша мирна делегація повинна на правильну розважку східно-азійського питання звернути дуже пильну увагу і приєднання „Зеленого Клину“ до України поставити як *conditio sine qua non* підписання мирового трактату з Московщиною.

Певна річ, що ми почуємо закид, що українська держава має імеріалістичні апетити. Однак той закид не має підстав. Прилучення цього демагається сама людність „Зеленого Клину“, яка в майбутності хоче до себе стягнути лишок українського земельного пролетаріату для укріплення національних позицій.

Делегати „Зеленого Клину“ тут у Києві. Тут також відбуваються мірові переговори. На нашу думку одного з делегатів можна би включити в українську мирову делегацію.

Вибух в Києві.

Київ, 7. червня 1918.

Після короткого заспокоєння місто почало знов переживати тривожні часи.

Місто в перші часи вибуху уявляло з себе страшену картину пересяканих жителів, думаючи що місто знов хтось бомбардує. І почали залишати місто і направляти ся в околиці.

Жителі тікали серед великої паніки, тому мають місце масові нещасні випадки, були навіть випадки наглої смерті від пересяку і хвилювань. Такою тривогою почали користуватись темні елементи і старали обкрадати кватирі. Зараз проти них вжити відповідних заходів. Паніка вже переходить, але спокій ще не наступив і напевно не скоро й наступить.

Жителі великими масами сунуть на Печерськ, куди доступ забороняється. Не дивлячись на заборону багатьох вдається прибиратись на місце вибуху навколними шляхами і зараз там знаходиться 10 тис. юрби, яка росте з кожною годиною.

В зв'язку з сими подіями тимчасово припинили сьогодні роботу майже всі інституції в числі яких телеграф, телефон, банки, контори управл. пів. зах. залізниць, деякі міністерства. Залізничні не припинили руху ні на одну мить. На відповідній висоті охоронились міліція, скоро допомога, пожежні частини, які проявили велику одвагу і спокій.

Кількості убитих ще не в'яснено, але очевидно буде дуже велике. Трупами завалені деякі двори й садки, які знаходяться недалеко від місця вибуху.

Ранених налічують тисячами. Більшість з них розмішена по шпиталям і лазаретам, а багато по приватних кватирях. Побіг Києв не припиняється. На вокзалі твориться щось неможливе. Щоб здобути білета на потяг — платять 400—600 карб. виявлюється, що вибухами зруйновано сотки будинків, навіть цілі вулиці.

На місце катастрофи виїздив гетьман, який обіцяв поміч.

Військовий міністер призначив комісію для розсліду причин катастрофи.

Українська відповідь на румунську ноту в справі Бесарабії.

КИЇВ. (Тхб.) До румунського правительства вислано ноту, в якій українське правительство обстоює при тім, що молдавський парламент не був уповноважений населенням до голосування про прилучення Бесарабії до Румунії,

і що населення Бесарабії стремить до злуки з Україною, в якій вона тісно зв'язана під історичним і господарським оглядом.

Ухвали німецько-українського товариства в Берліні.

Що мавинно бути, а чого нема.

БЕРЛІН, 9. червня (Тхб.) Голова і виділи німецько-українського товариства прийняли отсерішене: Німецько-українське товариство витасвдочно і одобрєє всі ті кроки німецької політики на Україні, яку можна по сім пізнати, що Німеччина є рішена заступати ся постійно за волю і державу незалежність українського народу. Товариство витас і одобрєє приязне і в сім звислі незводнозначно доказане становище усіх німецьких органів супроти української демократії, яка пріязно над незалежністю сего краю, земельною реформою в користь селян і рішучою національною культурною політикою. Вона витас і надіє ся передовсім як найшвидше вдоволяючого і правно забезпеченого, безплатного приділу землі для українських селян з задержанем приватної власности далекоїдучого стятнення української національної сили до міністерств і управи, скорої і успішної українзації шкільництва і усамостійнення української національної церкви правительством гетьмана при виявляванню діяльної симпатії зі сторони наших відповідальних чинників.

Український посол до Туреччини.

КИЇВ, 5. червня (УТА). Приказом міністра закордонних справ представником України в Туреччині назначений Чикаленко. (Очевидно не Ежен Чикаленко, відомий діач старшого покоління, видавець передвоєнної київської „Ради“, тільки його син. — Ред.)

Евльогій управителем церковної колегії в Холмщині.

ВАРШАВА, 9. червня (Тхб.) В українськїм міністерстві віроісповідань — як доносять київські дневники — прийнято закон, який відноситься до уладження церковної колегії в Холмщині. Управу її віддано звісному за російських часів православному єпископови Евльогієві.

Приверненє української мови.

Одеса 7. червня 1918.

Уповажненій українського правительства в Одесі генерал Гербель змінив свій приказ до тично уживаня урядової москвської мови в зносинах з властями осередних держав і на дальність ся, як і доси, уживати тільки мови української. До сего безперечно причинили ся еднодушний опір українських урядовців а також еднодушний протест всіх українських організацій. Чи зміна наказу наступила на бажанє київського правительства, чи із власної ініціативи Гербеля, не знати.

Італійські наступи на цілім фронті.

ВІДЕНЬ, 8. червня (Тхб.) Урядово: Між Асіаго і Брентаю вів неприятели далі свої стежні наступи сильних відділів. Його відбито в часті в огні, в часті в рукопашній бою. На цілім південно-західнім фронті постійно жива діяльність артилерії.

ВІДЕНЬ, 9. червня (Тхб.) Урядово: Стежна діяльність Італійців вчєра збільшилася. Вона встала всюди без успіху. В Юдікарії і коле Асіаго висилає неприятели баталіонові відділи проти наших становищ. Іх відперто огнем. Дуже завзяті бої виявляли ся в повторених наступів на Монте Пертіка. Неприятель по загальнім обстрілі газовими снарядами, який під полудне зріс зо найбільшою силою, поступив на ширині едного кілометра наперед. Його приступи розбили ся о знамените діланє нашої артилерії і хоробрість борців в стрілецьких ровах. В сильнє прорідженіх рядах подав ся не приятель до своїх становищ. Палонені і воемний матеріал остали в наших руках. Особливи визначив ся комаромський 19. баталіон полєвих стрільців. Також при устю Піяви стежні впади неприятели не вдали ся.

Завзяті бої на Заході.

БЕРЛІН, 8. червня (Вольф). Урядово: Група кн. Рупрехта: Місцями відживають діяльність артилерії і стежні бої. Група нім. наступника престоло: Відвоєвані наступи ворога на північний захід від Шілеа Thierry і протинаступи в цілі відвоєваня стрічених ліній над Ардрою дали йому тільки і незначну часть. Кілька приступів французських

Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10.

приймає субскрипційні оголошення на VIII. Воєнну Позичку

Секретарі: Стендрішівська і гр. Кат. Уряди гарозізані згодять і сдбати. Шт би всі українські субскрипції в дотичній місцевості, згад. і світу, та із посередництва згодилися включно до вашої фірми. — Преспекти, гусуочя і т. п. дубри брідзімо.

на умовах, оголошених в урядовім проспекті.

американських і англійських послів серед важких втрат не вдалися.

БЕРЛІН, 9. червня (Вольф) Урядово: Група кн. Рупрехта: Під вечір відживала кілька разів діяльність артилерії і приборала сьогодні рано та силі в області Кеммель, на південь від Сомми і над Аврєю. Частинні наступу Французів на південь від Іперу, а Англійців на північ від Везмон-Намей кроваго відперто.

Група нім. наст. престола: Над Оазєю віджила бсева діяльність. Місцеві наступу Французів на південній березі ріки Аїне і на південь від Оіссу не вдалися. Наш випад на схід від Сіну дав нам 45 полонених. Американців, які перебували анов наступу на південний захід від Чітеви Thierry, відперто серед важких втрат за іх початкові становища, при чім втратили полонених.

Група кн. Альбрехта: В успішнім випаді на східний беріг Мозелі взяли ми полонених.

Вечером: На захід від Оазі завняли ми торби Сіну і сумежну горсжу лінію.

НОВИНКИ.

Львів, 10 червня. 1918.

Повне засідане УПР. буде в п'ятницю 14. с. м. Ванваєть ся всіх пр. Товаришів конче грибути. — Президія.

Новітня школа. Звісна наша дїячка на педагогічнім псли п. Софія Олескївна урядила в дни 4. червня с. п. в сали „Української Бесіди“ попис дїтїй з нагоди скінченя шкільного року в українській фреблівцї. Вступний промсвї під несла упрасителька, що не роблено ні жадних скремїх підготовлень пописових і що попис обмежуєть ся виключно до того, що дїтвора навчїль ся на протязї шкільного року. Мимо сего програма була дуже рїжноманїтна, бо складала ся з кільканайцяти точок: патріотичних співанок, деклямацій і дїяльогів, які всі без вїмїву вїшли гарно і свобідно, без слїдів заміної в подібних случаях неприродности і заманерованя. Попис в дбув ся серед об'єв найщиршого вдволеня з боку присутної рїднї, і воно справді в ретроспективнім погляді трудно повірити, як дуже діти поступили і розвинули ся в тих кількох місяцях, в яких користували ся сею школою. В іменї зібраних численно родичів зложив п. д-р Юлій Савчак слова сердечної вдяки за ширїй, патріотичний, а так богатий у вислїди труд керманьчкї заведеня, п. Олескївної. Висказав також бажанє, шеби школа і на будуче гарно розвивала ся, та шеби поширила ся відповідно до пекучих вимог хвилї. Замічуємо при сїй нагоді, що інтересованї родичї вважють річю невіддїлннню кснечною, заснувати ввїрцеву приватну школу, якої на ширші розміри закроена програма в свїсїм часі-буде прилюдно проголошена, на разї з початком шкільного року 1918/19 завести крім існуючого фреблівського курсу бодаї кілька перших клас в обемі науки народних шкїл. Тому, що п. Олескївнїй в рівній мірі як про науку іде також про фізичний розвиток повїреної собі дїтвори, роблять ся полагаїні стараня винаїму відповідних на школу убїкацій з огородом, зглядно покупки відповідної реальности. Нездїйснене сего проекту було би тяжким ударом для широкого круга інтересованих українських родичів у Львові, тож широ бажаєм, шеби іх заходи мали повний успіх.

Гелосем розлуки відзиваемось до Вас, помістїть се письмо в своїм дневнику, може хто упїмнєть ся за нами. Ми ті нещасливці, котрих уступаючи російській вїйска вивели з рїдного краю. Тепер дїждались ми радїсної хвилї повороту і кождий рад би як найскорше увидїти свої рїдні сторони. Приїхали ми до Бродів. Знали ми, що треба буде якийсь час на карантанї провести. Але бо та карантана рівнясь пеклови. Три недїлі сидїть ся під голім небом, ючи холоднї дош, а у нас є малї діти. Голї докучає рівнож, хлїба не дають, а що привезли зі собою, вже давно зїли. Люди вертають здсровї, але перебуваючи таку карантану, ровхорсвують ся. Миж двї недїлі вже на дворї днями і ночами можемо. Можеб хто з п. послів приїзв псдинїтись, яких мук нарїд без потрібно зазнає. А сеж ше буде вертати много людий. Можеб відступлено для них який вїйсковий барак і то не один а бїльше. Є нас тут тепер кільканайцять соток і всі ми під голім небом. Верба або липа при дорозї се наша охрона. Поможїть і вардїтьте що в тих неможливих в днеснїх. — Так пишуть нам з Бродів...

Пласт, улад шкїльної молодїжи для патріотичного вихованя під управєю Укр. Краєвого Товариства охорони дїтїй і опїки над молодїжю уладжує в середу 12. червня с. р. у великій салї Тов. ім. Лисенка прилюдні пописовї сходини, шеби дати нагоду ширшому кругови нашої суспїльности запїзнати ся зі сутїю і цїлями пласту. Програму поверерить короткїй інформаційний відчит д-ра Ол. Тисовського. Вступ за запрошеннями, а добровільні датки приймаєть ся з подякою на зїди пласту. Слїд пригадати, що пласт, се часть всесвітньої організації званої в інших краях Скавтом, змагаючої до вихованя молодїжи на нове, морально, умово і фізично сильне поколінє, вільне від рїжних хиб, які розвоєи народної кудьтури й цивїлізації ставлять нерав великі перепони. Годилоб ся при інших справах відроджуючого ся жїтя прїсвятити окрему увагу сїй жежє садинокій, напавду молодїжю улюбленїй і шанованїй вихованчїй інституції. Заповідженї „Потїсскї Сходини“ мають на метї дати менше бїльше повний і наглядний начерк способу веденя такого уладу. — Д-р Ол. Тисовський.

Українські тезїки і правники можуть зняїти занятє при відбудотї краю. Кандидати з усіма державними екзаменами мають першенство. Зголосувати ся зараз, докладно подаючи свої датї, до Української Технїчної Комїсії відбудови краю при Т-ві „Сїльський Господар“ у Львові ул. Зїморовича ч. 20.

В приватній українській гімназїі з правом прикданотї в Рогатинї при достаточнім числі кандидатів (зголошеня на адресу дирекції) отворить ся по ферїях не тїльки VII., але й VIII. кл., приготївку, а також курс I. і. рік учтв. семїнарїї. Приватні іспити (I—VI. кл.) відбудуть ся 25. і 26. червня; вступні до клас I—VIII. також 25. і 26. червня, а зголосити ся треба найпїанїше в день іспиту. Без метрики хресту новї ученики не можуть бути принятї. Осїнній реченєць оповїстїть ся ше. — Д. Лукїянович, директор.

Ученики з укінченою четвертою класною гїмназіальною або реальною, а також ученики з укінченою третьою класною ендїловою, що хотїли би вписати ся до ц. к. торговельної академії у Львові, а котрі рефлїктували-би на поміч в удержанню, звольте зголосити ся сей час в дирекції школи ім. М. Шашкевича у Львові, при вул. Скарбкївській ч. 26. — Танчаковський.

Дайте дітям науку!

Тепер власне наближаєть ся час, коли родичї повинні призадумати ся над будучнстю своїх дїтїй, тому дамо їм пару гадок під розвагу.

Передовсїм нехай про одно памятають: Дїтям треба дати науку! Якаж се має бути наука? Отже найперше кожда дитина повинна вїповнити точно шкїльний обовязок і покінчити обовязкову школу народну, бо днес кожоду письмо і рахунки необхідно потрібїі, а знова для дальшої науки народна школа є основою. Та не досить посилати до школи тих, що стоять під шкїльним прикусом, треба як найбільше охочих дїтїй до школи слати, одних як доси до середних шкїл, других до шкїл, що дають фаховє образование і звичайно скоро хлїб в руки. Про ті другї власне хочемо поговорити.

Належать тут всякого рода торговельні школи і так: двокласовї, чотирокласовї, однокласовї курси для абїтурїєнтів і абїтурїєнток середних шкїл, та експортова академія. Двокласовї торговельні школи призначенї для учеників, що покінчили видїлову школу, або три класї середної школи. Одинога у нас Торговельна Школа Товариства „Просвіта“ має ще приготвляючу класу для тих, що не покінчили висше згадавих наук. Пильні і спосїбні ученики та ученицї з укінченою бтєю класною школи на родної, або першею класною середної школи можуть бути принятї до приготвляючої класи по влсженю вступного іспиту. По укінченю приготвляючої класи переходить ученик до торговельної школи на перший рік без іспиту. Укінченє тої школи зустріває трїлітню торговельну практику, дає можливість стриманя права однокласної служби вїйскової та посад в торговельних касових і промислових підприємствах.

Школами того самого тїду є краєві шкїли купецькї в Пережїшлї і Бродях для хлопцїв. Чотиролїтна академія торговельна у Львові приймає учеників з укінченою низшою середною школою. Укінченє тої академії квалїфікує на начальні місяцї по фїнасових інституціях. Експортова академія дає найширше образование торговельне, квалїфікуюче для світової

торговлї. При тїм треба звязати, що попри образование шкїльне в торговлї бїльше як де інде рїшає талан, праця і сприт, тому нерав одиниця з низшою торговельною школою піде висше, як би до сего її квалїфікувала укінчена школа.

Однокласні торговельні школи мають голосно за цїль дати загальне торговельне образование правникам, але також квалїфікують на урядників еконсмічних інституцій.

Усі ті школи загальом по недовгїй науцї доваляють своїм вихованкам занятї гарне місце в суспїльности з користю для себе і загалу. З огляду власнє на те друге, на потребу придбаня нашому народови образованих сил торговельних, звїсне з своєї щедрости на народні цїли Т-во „Днїстер“ установило на шкїльний рік 1918/19 стипендії для молодїжи, котра хоче посвятити ся торговельним студїям. Зробив те саме також „Краєвий Союз господарських спїлок“ у Львові, а надїяти ся треба, що стипендії утворять також инші інституції. Знов наше найстарше Ставропільське брацтво у Львові відворило бурсу, яка дає дарове примїщенє і харч ученикам торговельних шкїл. Се також повинно бути заохотою для вчашаня до торговельних шкїл.

Не менше хосенною є промислова школа у Львові, котра образує на самостїйний слюсарів, рїзбарів, малярів, а має також жіночу школу артистичного гафту і коренярства та 10-місячний курс рисунків і модельованя, на котрий приймають кождого з укінченим 14. роком жїтя, коли на инші відділи промислової школи приймають тїльки по укінченю б класової школи народної, або 2-х гїмназіальних, або на основі вступного іспиту. Примїщенє для учеників тої школи дає українська ремїснича бурса у Львові, вул. Ходоровського ч. 3.

Згадати також треба про ткацьку школу в Кросіві, школи деревного промислу і инші.

Окремо ше пару слів про важні для нас рїльничї школи. Нашї люди, що побували за границєю, пересвідчили ся, як там високо стоїть господарство оперте на науцї в школі. Час господарованя, як батьки вчили, давно повинні у нас мїжнїти ся. Рїльничтво днес така наука як другї і на ослїп не можна вести господарства. Треба покористувати ся науковим досвідом учених людїй, котрі жїте своє посїятили для пїянесеня господарства. Того можна навчити ся тїльки в рїльничїй школі, де подають теорїю, господарську науку з примїненєм її в практицї на рїлі, в шкїльних огородах і полях. У нас є господарсько-садівнича школа заснована заслуженим нашим товариством „Просвіта“ в Милоданї для мужеської мелодїжи, а школа домашнього господарства для дївчат в Угерцях. Крім сего маємо рїльничї школи краєві в Бережнїинї, Суходолї і дуже достоїні поручєня господарські школи в Чехїї і Моравїї.

Висшу науку рїльничу подають академії в Дублянєх к. Львова, на університетї в Краковї, академії у Віднї і ин. До принятя до низших шкїл рїльничих вистарчить і покінченє загодної школи, до висших вимагаєть ся скінченю народної школи.

Тут згадати треба також про академію ветеринарїї у Львові, де також мало Українцїв.

Також добрий хлїб дають лїсові школи і висша академія у Віднї, школа гірничя вертачів в Борнславі, академії гірничї в Лїсбєнї і Прибрамі, полїтехніка у Львові, Віднї і других мїстах, курси геодїтичнї для геометрії на полїтехнїї, курси асекураційні для урядників товариств обезпеченя.

Час би нам подумати про обїсланє вїйскових шкїл нашою молодїжю, де діти вїйскових (а хто у нас нїнї не був при вїйску) можуть дістати дарове утриманє.

Хто в кїнци не має охоти до шкїльної науки, може вступити відразу по скінченю народної школи на науку ремєсла в краю, або за границєю, де неодного молодця ремїсничя бурса вже примїстила на науцї у першорядних майстрів.

Людїи до всякої працї у нас тепер велика потреба. Хто має практичний фах у руках знайде хлїб усюди, тож хто дбає про долю своїх дїтїй, нехай подбає про їх образование фаховє, а нашї інституції нехай по силам своїм допоможуть нечасїбним родичам до утриманя дїтїй в школах, бо в молодїжї будучнсть України.

Всяких близших інформацій про план науки, вимоги і услїва принятя позвольте радо за надїсланєм поштовою марки управи шкїл, а також Товариство для підпираня ремєсла і промислу у Львові, вул. Руська чї 3.

Д. Коренець.

